

קטט א מ"י פ"ח מ"ג
גולה ופירה ה"י
ה וע"י כשנות ובמ"מ:
קע ב מ"י ש"ס ה"י ז:
קעא ג מ"י ש"ס ה"י ה:
קעב ד מ"י ש"ס ה"י ט:
קעג ה מ"י פ"ד מ"ג
ענין הלכה כב
קמג ענין קלה:
קעד ז מ"י פ"ח פרק
ד מלכות על
המקדש הלכה ז וע"ש
כשנות ובמ"מ:
קעה ח מ"י ש"ס ה"י ח:

אלא גזל הגר דקאמר (א) היכי משכחת לה. היכי הגלילי לא שנה לנפשיה
במחילת סוגיא כי קאמר ר' יוסי הגלילי לא שנה לנפשיה
ולא שנה לאחריני מני מחיל אלא משום דהוה ליה פירכי אחריני לא
חש למפך: **קמן** אי אתה צריך
קטן היכי משכחת לה והא אין זכיה
לקטן כדאמרין בפ"ק דב"מ (דף י"ג)
דגול קטן מדברייהם ולא מדאורייתא
ובירושא ליהא למימר דגר אין יורש
אציו דבר מורה (י"ז) דדוקא מליאה
דאין דעת אחרת מקנה אותו לא הוה
אלא מדברייהם אבל כשדעת אחרת
מקנה אותו קיי מדאורייתא וצקטן
שנמגייר עם אציו מיירי לכ"ע
שנמגיירין אותו אבל צלל אציו פלוגמא
היא צפוק קמא דתננות (דף י"א)
אם מטבילים אותו על דעת בית דין:
[וע"י מוס' סנהדרין סח: ד"ה קטן]
לכהן שבאותו משמר. אין גראה
לפרש דשעת הודעה
כשמחייב אלא למשמר שהיה בשעת
הצאה שיהי צלל הקרבנות עטאות
ואשמות נדרים ועדות אין אלו הולכים
אחר שעת החיוב ליתנו לאותו משמר
שהיה צאותה שעה שגזר או נזב או
חטא שהוא ממחייב זה אלא אחר
הצאה אלו הולכים וכמו כן צבאל:
מגזין שרא יאמר. תימה דנקיט
האי לישנא כיון דלא מקרא
מייתי לה אלא מדינא:

ומה דבר שאין לו חלק בו עד
שיבנם לרשותו. כגון תרומה
וחלה וראשית הגז שטובת הגולה
לבעלים ליתן לאחיה כהן שיראה
בשנכנס ליתן אציו אחר יכול
להוציא מידו שיתחלק לני משמר דאין
מתחלק לאנשי משמר אלא מתנות:
לא אם אפרת בדבר שאין בו.
לשון ראשון נמי דקאמר ודין
הוא צלל אחרים אני זוכה יכול
להקשות דיו צלל מן הדיו להיות כדון
שלא זוכה צלל עמנו אלא כפי חלקו
כמו צלל אחרים:
אחוזתו מה ת"י. תימה להרשב"א
למ"ל אחוזתו לומר שיוצאה
מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו
הכהנים דהיינו הוה אמינא צלל אחרים
אני זוכה צלל עמנו לא כ"ש הא הכא
שיך נמי למפך כמו לעיל דיו צלל כו'
יש לומר דלצטרף אחוזתו משום
דה"ל כיון שהיא תחת ידו תהא שלו
דהוה יליפין כהן כהן מגזל הגר וצגול
הגר ה"ל דהוה שלו כדקאמר ואיש
את קדשיו לו יהיו משום הכי
אצטרף אחוזתו: **מגזין** ציוצאה
לכהנים בו. בריתא היא צערין
צפרק אין מקדישין (דף ק"ה):
די

מכלל דרבי יוסי הגלילי סבר מני מחיל לנפשיה. אפי' לא זקפו.
לכ"ע פרכין: קנאו השם. הקצ"ה כדמצינו. המושב לה' לכהן:
קנאו השם ונתנו לכהנים. אבל הודה בחיי הגר נעשה אללו
כמלוה וכי מיית גר מחיל לנפשיה: גול הניורס. שגול אותה
ונשבע והודה לאחר מיתה: מהו.
מי נפיק לכהנים או זכה בה איהו:
איש אחר רחמנא. אס אין לאיש
גואל: הרי כלן פגנטי. מרי השנות
כמיז להשיב המושב. לישנא אחרינא
האשם המושב: לריבין לחזור אחרי.
ולשאל אס יש לו צניס קודם שמתנהו
לכהן: קטן. שאין איש ידוע שאין
לו צניס יתנהו לכהנים. ומהכא נפקא
לן דקטן לאו גר אולודי הוא צבאל פדקא
צנן סורר ומורה (דף ט"ו): **לכהן**
שכאוסו משמר. שהוא צלל להמכר
צו: **כשהוא אומר מלכד איל הכפורים**.
משמע למי שזה ניתן זה ניתן ואלו
הכפורים אין יכול להקריב אלא כהן
שכאוסו משמר כדמצינו (דברים יח)
לכד ממכרו על האבות אני בשבתי
ואתה בשבתך: הרי שיהי כהן גזול.
את הגר וכשהגיע משמר שלו צלל
היה לאחר מיתה הגר: **צלל אחרים**.
אס היה ישראל מביא גזל הגר
במשמר זה הריני נוטל חלקי עם אחיו
הכהנים בני המשמר: **צלל עמנו** לא
כ"ש. שאטול את הכל: מה דבר
שאין לו חלק בו. כגון כהן שהמזב
קרבן דלמרינן לקמן שבמעתי כהן
צלל ומקריב קרבנותיו צלל שעה
שיראה וצברה ועורה שלו דמצינו (ויש
את קדשיו לו יהיו מנאצ שאין לצני
משמר חלק בו): (א) **משכנס לרשותו** אין
אחר יכול בו. שאס נתנה לכהן אחר
של אותו משמר שזו אין יכול להוציא
מידו שנאמר (ויש אחר יתן לכהן לו
יהיה: **דבר שיש לו חלק בו עד**
שלא נכנס כרשותו. שכיין שזה
ישראל והניח גזל הגר למשמר זה
אע"פ שנתנו לאחד מאחיו יש לו
חלק בו: **ל"ל מה דבר** (א) **שלא נכנס**
כרשותו. כגון תרומות ומעשרות.
מפי עוקר הרים: **כך אין לאחרים**
חלק בו. לפיכך משנתנו לך מהו
יעבד עליך: **אמר צגול**. הגר שהוא
לכל בני משמר וכולם מובעין:
והכפיז ואיש את קדשיו [וגו]. ונפקא
לן לקמן מיניה שכהן מקריב קרבנותיו
צלל עם שיראה וצברה ועורה שלו
והכא נמי האי איל אשם קרבנות
דכהן הוא חזי ציה וכיון דמקריב ליה
חזי ציה גזל נמי דדיה הוא כדלמרינן
מלכד איל הכפורים למי שזה ניתן זה
ניתן: **צבאל עמא**. דאין ראוי להקריב
איל האשם: אי [צבאל] **עמא**. היכי
מזי למימר דבר שיש לו חלק בו והא
קיימא לן צבאלים (דף ט"ז): דאין עמא
חולק בקדשי המקדש ואפילו בעורות
(א) וגזל הגר נמי קדשי המקדש הוא:

מכלל דרבי יוסי הגלילי סבר אפילו לנפשיה
נמי מצי מחיל אלא גזל הגר דקאמר רחמנא
נתינה לכהנים היכי משכחת לה אמר רבא
הכא במאי עסקין כשגזל את הגר ונשבע
לו ומת הגר והודה לאחר מיתה דבעידנא
דאורי קנאו השם ונתנו לכהנים בעי
רבינא גזל הגיורת מהו איש אמר רחמנא
ולא אשה או דלמא אורחיה דקרא הוא
אמר ליה רב אהרן לרבינא תא שמע דתניא
איש אין לי אלא איש אשה מנין כשהוא
אומר ומושב הרי כאן שנים א"כ מה ת"ל
איש ציוצאה אתה צריך לחזור אחרי אם יש
לו גואלים אם לאו קמן אי אתה צריך לחזור
אחריו בידוע שאין לו גואלין (א) תנו רבנן
יהי לכהן קנאו השם ונתנו לכהן שבאותו
משמר אתה אומר לכהן שבאותו משמר
או אינו אלא לכל כהן שירצה כשהוא
אומר ימלכד איל הכפורים אשר יכפר בו
עליו הרי לכהן שבאותו משמר הכתוב מדבר
ת"ד הרי שהיה גזול כהן מנין שלא יאמר
הואיל ויוצא לכהנים והרי הוא תחת ידי
יהא שלי ודין הוא אי בשל אחרים הוא זוכה
בשל עצמו לא כ"ש רבי נתן אומר בלשון
אחר ומה דבר שאין לו חלק בו עד שיבנם
ברשותו כשיבנם לרשותו אינו יכול להוציא
מידו דבר שיש לו חלק בו עד שלא יבנם
ברשותו משנכנס לרשותו אינו דאין
אחר יכול להוציא מידו לא אם אמרת בדבר
שאין לו חלק בו שכשם שאין לו חלק בו
כך אין לאחרים חלק בו תאמר בגזל שכשם
שיש לו חלק בו כך יש לאחרים חלק בו
אלא גזילו יוצא מתחת ידו ומתחלק לכל
אחיו הכהנים והכתיב ו'איש את קדשיו לו יהיו
הכא במאי עסקין ככהן טמא אי ככהן טמא
דבר שיש לו חלק בו מי אית ליה אלא אחיה
לכהן לכהן משרה אחוזה דתניא א' אחוזתו
מה ת"ל מגזין לשרה היוצאה לכהנים ביובל
וגאלה אחד מן הכהנים מגזין שלא יאמר
הואיל ויוצאה לכהנים ביובל והרי היא
תחת ידי תהא שלי ודין הוא בשל אחרים אני
זוכה בשל עצמי לא כ"ש ת"ל כ' בשדה החרם
לכהן תהיה אחוזתו אחוזה שלו ואין זו שלו
הא כיצד ייצאה מתחת ידו ומתחלקת לכל
אחיו הכהנים: **תנו רבנן** מגזין לכהן שבא
ומקריב קרבנותיו בכל עת ובכל שעה
שירצה תלמוד לומר ו'ובא בכל אות נפשו
ושרת יומנין שעבודתה ועורה שלו יהיו הא
כיצד האם היה בעל מום נותנה לכהן שבאותו משמר ועבודתה ועורה שלו
ואם

אלא. לעולם צבאל טהור והאי דמוציאין מידו משום דילפינן ג"ש כהן כהן משרה אחוזה ואיש את קדשיו צמילי אחריני מתוקמא:
אחוזתו. לכהן תהיה היה לו למימר דיו ומה ת"ל אחוזתו: **לשרה היוצאה לכהנים**. מקדיש שדה אחוזה ולא גאלה מן ההקדש
ומכרה גזר לכהנים כשהיא יוצאה מיד הלוקח ביובל מתחלקת לכהנים של משמר שוכנס בו יוצל שנאמר (ויקרא כ) ואס לא יגאל את השרה
בעלים ואס מכר את השרה גזר לא יגאל עוד בעלים אלא והיה השדה וגו' והכי תניא בת"כ (א) וצערין (א): **וגאלה אחד מן**
הכהנים. כלומר הלוקח מן הגזר כהן היה ומצני המשמר של יוצל היה: **שזה ומקריב**. אס נזר קרבן או צלל מהוה מוטל
עליו חטאת ואשם חובה מקריב אף צמשה שניו: **שערבדה**. שער ענדמה דהיינו צברה: **אס היה צלל מוס**. ראו
לאכול ואין ראוי להקריב אין יכול לעשות שליח להקריבה מי שירצה אלא נותנה לצני המשמר והואיל והוא ראוי לאכילה קרינן
ציה ואיש את קדשיו לפיכך עבודה ועורה שלו. לשון אחר גרסינן עבודה ועורה לאנשי משמר כיון דהס הקריבוהו:
ואס

(א) ק"ל משכחת לה כגול
רש"י (ב) (מסדר טע.)
(ג) ענין כהן: (ד) (מנחות
מה: (ה) ענין כהן:
(ו) (מנחות ע"ג.) (ז) (מנחות
ה"ט) (ח) (שם.) (ט) ק"ל שאין
לו חלק בו (י) (מנחות ט"ז)
פרק (א) (ב) (מנחות) (ק) (מנחות)

תורה אור השלם

1. ואם אין לאיש גאל
להשיב האשם אליו
האשם המושב ליה לכהן
מלכד איל הכפורים אשר
יכפר בו עליה:
במדרש ה"ח
2. ואיש את קדשיו לו
יהיו איש אשר יתן לכהן
במדרש ה"י
3. והיה השרה בצאתו
ביבל קדש ליה בשדה
החרם לכהן תהיה
אחוזתו: ויקרא כו כא
4. וכי יבא הלוי מאחד
שעריך מקל ישראל
אשר הוא גר שם ובא
בכל ארץ נפשו אל
המקום אשר יבחר יי:
ושרת בשם יי אלקיו
בכל אהיו הלויים
העמדים עם לפני יי:
דברים י"ז יז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה משכנס
וכי יב ענין צמפקין
מס' ט"ז ק"י ע"ב:
(ב) ד"ה אי צבאל עמא
וכי יב ענין
לקמן דף ק"י: (ה) (הוב)
ד"ה אלא גזל הגר דקאמר
רחמנא נתינה לכהנים
הכי משכחת:

הגזול עצים פרק תשיעי בנא קמא

קי.

עין משפט
גרי מוצה

(א) [לעיל יט: שבת טו.].
 (ב) ונחמיה נט. ויחמיה יב.
 מ"ק ד: הוריות יב: ט"ז.
 דבתיא פ"ח, א. (קורא
 [טא], ד) [דעה א טז].
 (ה) ו"ל נתן וע"י מ"ט.
 (ו) ד"ה אכילה, (ז) ז"ל
 מנוחה, (ח) ונ"י חסות
 פסחים קז: ד"ה דלמא
 וחסות וימות מ. ד"ה
 אכילה ומו"ק מ"ב ג. ד"ה
 פסחא.

הגהות הב"ח

(א) בכשהו נתן הכסף
 לאנשי משמר ומת. י"ב
 פירוש מה קודם שהקריבו
 הקרבן: (ב) רש"י ד"ה
 טמוי לכל כהן שילת דכיון
 דכ"ג מקריב אונן משוי
 נמי שליח הס"ד וחס"י
 מ"ה ועבודתה ועורה
 לאנשי משמר והוא
 אינו ראוי לחילוק הלבן
 שליח נמי לא מצו
 משוי הס"ד וחס"י מ"ה
 מקריב אונן דכתיב:
 (ג) וזה האש וכו' וקיימא
 לן. י"ב ע"י סוף דף ז'
 (ד) תוס' ד"ה אכילה וכו'
 מפ"ק לה ריש לקיש
 בהו"ל וקאמר האוכל:
 (ה) בא"ד מהו דכתיב כי
 ישרים דרבי ה' דיקוס
 ילכו:

גליון הש"ס

ג"מ א"ר רבא. ע"כ זה
 כתיב דף קט ע"ב גוסף
 א"ר מנומי וכו' ובישטי
 מקובלת טס כתיב גוס
 ה"ל"ט א"ר שלם קודם
 דבר קאמר גוסף משום
 דכ"ג מימר אחרית
 דטומה כפרק הבזל וכו':

הגהות הג"א

[א] תוס' ד"ה לבעלי וכו'
 עד ס"ד מוצא ג"מ
 עגולה למקח וע"י ג"מ
 תלה כפ"י:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
 [א] תוס' ד"ה או אינו וכו'
 דכתיב והתורה וכל לא
 מחייב. ע"י שטיה מקובלת
 והו"ק:

ואם היה זקן. וראוי לעבודה כדמפרש לקמן ואין ראוי לאכילה: **נוספה.** להקריב: **לכל כהן שירצה.** דהואיל דהוא מוץ לעבודה מאי לשייה שליח? **ועבודה ועורה לאנשי משמר.** לכיון דלא מוץ לאכילה לא משוי שליח לאכילה: **אכילה גסה.** שנפשו קנה צה:

אם היה הכהן. של המשמר טמא ויש לו קרבן צבור להקריב: **נוספו לכל כהן שירצה.** דהואיל דהוא יכול להקריבו דהא קרבן צבור דוחה את הטומאה שליח נמי עבד. קרבן צבור צא בטומאה ואין נאלץ בטומאה צריך זולין (פסחים ד' ע"ו): אי

דאיכא עטורין. כשהוא משמר: **טמאים מי מנו עבדי.** וכיון דלא מנו עבדי שליח היכי משוי: **לבעלי מומין עטורין.** מתחלת דקיימא לן (זכמים ד' נח): איש חולק ואפי' צבל מוס צדקשים וצמחות: **אם היה כהן גדול אונן.** ויש לו קרבן עצמו להקריב: **נוספו לכל כהן שירצה.** לכיון דכהן גדול מקריב אונן (ט) דכתיב(ט) לאניו ולאמו לא יעמא וכן המקדש לא יא לא את מת אביו ואמו דהו אונן אפילו הכי מקדשמו לא יא ולא יחלל כלומר דעבודתו שיעבד צלמינות לא מתחלל הא אחר הדיוט שלא יא חילל: **ואינו חולק לאכול לערב.** כשתחלת אנויותו דלמינות לינה דרננן דלמינות דלורייתא אינו אלא יום מימה

דכתיב (עמוס ח) ואחריתם כיום מר אלהא אין מעירות אלה יום אחד: **בתרג' היה מותר את הכסף ומת.** דכ"ך: **הכסף ינתן לבניו.** של גולן דהא זכה ביה ממינת הגר אלא דכ"ג למעבד השנה כי היכי דתישו ליה כפרה אשבעמיה והשתא מו ליה כפרה כיון דמית ליה: **האשם יעשה.** דהוי אשם שמתו בעליו וקיי"ל (י) לקמן כל שנתחלת מתה צאשם רועה: **לנדבה.** לשפחות לכהנים: משמרת יהויריב ראשונה(י) לכל המשמרות ושל ידעיה אחריה: **נתן.** הגולן את הכסף ליהויריב כששמרתו וחס"י נתן אשם לידעיה כששמרתו: **יא.** כדמפרש ואזיל שהמציא גזילו עד שלא הביא קרבן אשמו יא זה זכה בשלו זה בשלו: **אם קיים האשם וקריבו בני ידעיה.** דקנסיניהו ליהויריב להחזיר האשם דשלל כדון עבד צה יהויריב דקבול אשם מקמי כסף ולידעיה ליכא למקנס מידי דנמשמר ידיהו קבילי.

ור' יהודה דפליג אברייתא בגמרא [קא]. כמתניתין מודה: **נתן הקרבן.** לכהנים אין החומש מעכב מלהקריב את האשם אס לא נתן עדיין ולכסוף (סנתן: א) **גמ' או אינו אלא אשם זה איל.** אשם ומושב זה קרבן: **ולמאי ג"מ.** דהא ממה נפשך תרייהו קאמר קרא תיפוק ליה מינה לאפוקי מדרבא דלמר דאשם קרייה רחמנא לקרבן ומה אשם אינו צא צלילה דכתיב (ויקרא ו) **ציוס וטו ויניו צא לחלצין אף קרבן כי:** כשהוא אומר מלבד **איל הכפורים הוי אומר אשם.** דרישא קרבן הוא: **או אינו אלא אשם זה חומש.** ומושב זה קרבן וי"מ לאפוקי ממתניתין דנתן אין החומש מעכב נימא אדרבה חומש מעכב דאשם קרייה רחמנא לנתן קרבן כשהוא אומר כי: **משפסל כדאש.** קרבן לצדו שהוא ראש: **לכל כהן וספן.** שנמשמר ומוסוף משלו עוד להשלים: **אין בו.** שזה פרוטה לכל משמר יהויריב ויש בו שזה פרוטה לכל משמר ידעיה שפן מועטין מוה: **אין**

דכי עבד ע"י הרחק עבודה היא. ללא מנינו צכהנים פסול בשנים אלא דנתנו חכמים שיעור עד שירתם כהכל שוחטין (מוה"ל ד' ע"ד): **אכילה גסה.** אלא בלוה היא. מדריש לקיש דלמר כהמו"ק (וימות ד' מ. וס"ט) האוכל אכילה גסה ציוס הכפורים פטור מלא (מענו וא"ת

דכפרק מי שאמר הריני נוזר ושעמ (נוזר דף כג. וסס) גבי הא דלמר רבה צר צר מנה אמר ר' יוחנן מאי דכתיב (י) דיקוס ילכו גם ופושעים יכשלו גם משל לשני בני אדם שאלו פסקייהם אחד אכלו לגס מנוה ואחד אכלו לגס אכילה גסה זה שאכלו לגס אכילה גסה ופושעים יכשלו גם א"ל ריש לקיש רשע קרית ליה נהי ללא עבד מנוה מן המוצמר מנוה מיהא עבד משמע דינא ידי חובה וי"ל דהתם לא קאמר דינא אלא ללא מיקרי רשע ועוד דהתם לא מיירי בלכולו אכילה גסה ממש אלא כלומר שאין אכלו לגס פסח אלא כדי להיות שבע מדע ללא קאמר אכילה גסה אלא לגס אכילה גסה ועי"ל דשמי אכילות גסות (ק"ס): **אי דאיכא טהורין טמאין מי מצו עבדי.** לרז ששת פריך דשמעין ליה לרז ששת דלמר כפ"ק דיומא (דף ו) **טומאה דמיה צבור וחי איכא טמאים וטהורין לא מנו עבדי טמאים ואיכא דפליגי התם ואמר דטומאה התורה צבור ואפי' איכא טמאים וטהורים מנו עבדי טמאים:**

[א] **לבערי** מוצרין טהורין. תימה ועורה אמאי הויא לבעלי מומין: **תנינא** כ"ג מקריב אונן. תימה אמאי לא פריך נמי לרז ששת תנינא טמא מותר: **צקרבן ציבור:** **למאי** ג"מ לאפוקי ממתניתין. תימה אמאי לא קאמר לאפוקי מדרבא דקאמר לעיל: **או אינו אלא המושב זה כפר.** תימה היכי מ"ל זה ככל והלא אין מתחייב כפן אלא כהודאתו [א] דכתיב והתודה וכפל לא מחייב כהודאה: **או**

אשם אחר שהמביא גזילו עד שלא הביא אשמו עד שלא הביא גזילו ולא יצא נתן את הקרבן ולא נתן את החומש אין החומש מעכב: **גמ' ת"ר** אשם זה קרבן המושב זה חומש או אינו אלא אשם זה איל ולמאי נפקא מינה לאפוקי מדרבא דאמר רבא **גזול הגר שהחזירו בלילה לא יצא החזירו חצאין לא יצא מ"ט** אשם קרייה רחמנא כשהוא אומר מלבד איל הכפורים הוי אומר אשם זה קרבן תניא איך אשם זה קרבן המושב זה חומש או אינו אלא אשם זה חומש למאי נפקא מינה לאפוקי ממתניתין דנתן נתן לו את הקרבן ולא נתן לו את החומש מעכב אדרבה חומש מעכב כשהוא אומר והשיב את אשמו בראשו וחמישיתו הוי אומר אשם זה קרבן תניא איך אשם זה קרבן המושב זה חומש ובגזל הגר הכתוב מדבר או אינו אלא המושב זה כפל ובגניבת הגר הכתוב מדבר כשהוא אומר והשיב את אשמו בראשו וחמישיתו הרי בממון המשתלם בראש הכתוב מדבר גופא. **אמר רבא גזל הגר שהחזירו בלילה לא יצא החזירותו חצאין לא יצא מאי מעמא** אשם קרייה רחמנא ואמר רבא **גזול הגר שאין בו שוה פרוטה לכל כהן וכהן לא יצא ידי חובתו מ"ט** דכתיב והאשם המושב עד שיהא השבה לכל כהן וכהן בעי רבא אין בו למשמרת יהויריב ויש בו למשמרת **למשמרת** **איל הכפורים הוי אומר אשם.** ומושב זה קרבן וי"מ לאפוקי ממתניתין דנתן אין החומש מעכב נימא אדרבה חומש מעכב דאשם קרייה רחמנא לנתן קרבן כשהוא אומר כי: **משפסל כדאש.** קרבן לצדו שהוא ראש: **לכל כהן וספן.** שנמשמר ומוסוף משלו עוד להשלים: **אין בו.** שזה פרוטה לכל משמר יהויריב ויש בו שזה פרוטה לכל משמר ידעיה שפן מועטין מוה: **אין**

קעז א מ"י פ"ד מהל' כלי המקדש ה"ל ת: **קעז ב מ"י פ"י מהל'** מעשה קרבנות הלכה יא: **קעז ג ד מ"י פ"ק** ד מהלכות כלי המקדש הלכה ט ועיין בטענות וזכ"מ: **קעז ה מ"י שם הלכה י** קמג עשין קעז: **קפ א מ"י פ"ב מהלכות** כלי המקדש הלכה ט ויפיק ד מהלכות כלי המקדש הלכה י: **קפא ז ד מ"י פ"ב מהל'** כלי המקדש הלכה ט: **קפב ט מ"י פ"ח מהל'** גולה הלכה ד: **קפג י מ"י שם הלכה י** קפד ג מ"י שם הלכה יא: **קפה ל מ"י שם הלכה י:** **קפו מ ג מ"י שם הלכה י:** **קפז ט מ"י שם הלכה י:** **קפח ע מ"י שם הלכה י:**

תורה אור השלם
 1. ואם אין לאיש גזל להשיב האשם אלו האשם המושב לין לבחן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו עליו:
 2. ואיש את קדושו לו יחזיר איש אשר יזון לבחן לו יחזיר: במדבר ה י ויהתרו את חתאיתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו וחמישיתו יסף עליו ונתן לאשר אשם לו: במדבר ה ז

מוסף רש"י
 כהן גדול מקריב אונן. דרמנא שטיה דכתיב לאניו ולאמו לא יעמא וכן המקדש לא יא ולא יחלל וגו' וירשקין ליה כשמיט קדשים (זכמים טו) כמת אביו ואמו, שאניו צריך לצאת מקדשו כלל ויטול להיות טמא ומקריב, כי לא חילל עבודתו צקר, ומינה ליפיק הא ספן הכיווץ שלא יא חילל ויחמיה י' ובעי"ד זכמים טס. ואינו חולק לאכול לערב. כשפסטר מאלמותו (זכמים טס) שלא חסרה כפן אלא עברה, וקדשים אסורים לאיין, קל וחומר ממעשר הקל שאמרה מורה לא אכלתי כהניו ממנו (ויחמיה י'). כשהוא אומר מלבד איל הכפורים. זה איל אשם שמייל על שיעמם שקר שנשבע (וערכו כח.).

קמא א מ"י פ"י מהלכות
משה קדשת
הכלה טו טו:
קצ ב מ"י פ"ח מהל'
גולה הכלה ו מנב
ע"ש ע"ג:
קצא ג מ"י ט"ז הל' ח:
קצב ד מ"י פ"ז מהל'
כבודת הכלה יג
קמג ע"ש ק"י:
קצג ה ו מ"י ט"ז הל' ט:
קצד ז מ"י פ"ח מהל'
כבודת הל' א:
קצה ח מ"י ט"ז הל' ט:
קצו ט מ"י ט"ז הל' ט:
קצז י מ"י ט"ז הל' ט:
קצח כ מ"י ט"ז הל' ט:
קצט ל מ"י ט"ז הל' ט:
קצק מ מ"י ט"ז הל' ט:
קצכ נ מ"י ט"ז הל' ט:
קצכז טו:
קצכח ח מ"י פ"ח מהל'
ח מהלכות גולה
הכלה ח ופ"ז מהלכות
כבודת הכלה יג:
ר מ מ"י פ"ח מהלכות
ספולי המוקדשין הל' ט:
ה:
רמ"ג מ"י ט"ז הל' ט:

או דלמא ביון דלא חזי ליהויירב לידעיה קאי. ויכול להביא
אשם מיד ולתבע לפני יהויירב להמכפר אע"פ שהכסף נתון
לדעיה כדקמני בפירקין נתן את הכסף ליהויירב והאשם לידעיה ילא:
למאי נ"מ אגוז חמץ ועבר עליו הפסח. תימה אמאי לא פשיט

ליה מדעיה דאמר לעיל
גזל הגר שאין בו שום פרוטה לכל
אחד ואחד לא ילא אלמא מקבלי
מתנתו הוא א' דאי יורשין הוא אמאי לא
ילא מאי דשקב להון אבוהון יבז
להון ונראה דזמז מנהון גרסינן דבה:
בבלל ופרט ובכ"ז וברית פלה.
הן שמעמח מפורש בפרק
הזרוע (חולין דף קלג):

וגזל הגר. תימה אמאי חשיב
גזל הגר מעשה בגזולין
דכי היכי דאמר רבא החזירו בלילה
ולתנאין לא ילא דלשם קרייה רחמנא
ה"נ אש החזירו בגזולין לא ילא כתיב
אשם: כסף מכפר מחצה. מכלן
נראה דכהן אין יכול למחול כיון
דהוי כפרה:

דאדעתא דהבי א קדשה נפשה.

דנפלה מן האירוסין איירי דאי מן
הנישואין ודאי מקדשה נפשה כדי
שמהא נשואה לבעלה דמשום אחר
מיסת בעלה לא מסקא אנפשה
מלהיות נשואה אלא מן האירוסין
איירי דמקדושין אין לה שום טובה
וא"ת אדם שקנה מחזירו שום דבר
ותקלקל יבעל המקא דלדעתא דכי
לא קנה וי"ל דהסח לאו צנוקמ
לחודיה תליא מילתא אלא כמו כן
דעת מוכר ומוכר אקנה ליה אדעתא
דכי אכל הכא דקדושין בדידה
קיימא והוא אינו מושג היאך דעתא
התקדש וכן גבי מקדש נמי בדידה
קאי וכן נתן הגזל בדידה קאי:
[וע' במסופות כבודת מן ד"ה שלל]

אמר
כל המקיימן כאילו מקיים
עליהם כאילו עובר על כלל ופרט
במקדש וד' בירושלים ועשר כגבולים
העוף ואשם ודאי ואשם תלוי וחבוי שלמי צבור ולוג שמן של מצורע
ומותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות וארבע בירושלים
הבכורה והביכורים והמורם מן התודה ואיל גזיר ועורות קדשים ועשרה
בגבולין תרומה ותרומת מעשר והלה יראשית הגז והמתנות ופדיון הבן
פטר חמור ושדה אחוזה ושדה חרמים וגזל הגר וקא קרי מיהת
מתנה ש"מ מקבלי מתנות הוא ש"מ: נתן את הכסף לאנשי משמר [וכ']:
אמר אביי ש"מ כסף מכפר מחצה דאי לא מכפר הוה אמינא מהדר
ליורשין מ"ט אדעתא דהכי לא יב ליה אלא מעתה חטאת שמתו בעליה
תיפוק לחולין דאדעתא דהכי לא אפרשה אמרי חטאת שמתו בעליה
הלכתא גמירי לה דלמיתה אזלא אלא מעתה אשם שמתו בעליה ליפוק
שחזין דאדעתא דהכי לא אפרשיה אשם נמי הלכתא גמירי לה יכל
שבחטאת מתה באשם רועה אלא מעתה יבמה שנפלה לפני מוכה
שחזין תיפוק בלא חליצה דאדעתא דהכי לא קדשה עצמה התם אנן סהדי
דמינה

[ויקרא ז] והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לכהן הזורק וגו' והמורס מאלו גזיר. וזרע צלה וחלה ורקיק וחזה ושוק
של שלמים בכלל תודה הוא דמורה שלמים אקרי. והקן תרמי תודה ואיל גזיר משום דמינין להדי חשיב להו צמחא כדלמך בשמיטת
חולין בפרק הזרוע: ועורו קדשים. עורות עולה ומטאות ואשמות אכל קדשים קלים ערומיהן לבעלים כדלמך בזבחים פרק
טובל יום (דף קג). ומש"ה קא חשיב להו צהדי הקן דצירושלים למעוטי דאין נמשכים צהדי הקן דגבולים דהני עורות לא ממיהבי להו
אלא צירושלים וצהדי הקן דצמקדש לא חשיב אלא גבהו דאי נפקי חוץ לקלעים מפסלי צינא: ועדה אלוה. שהקדישוהו בעליה ולא
גאלה ומכרה גזר כשהלוקח ממזירה צינא מהחלקת לכהנים: ועדה חרמים. ישראל שהחרימו שדיהן: וגזל הגר. נמי קרי ליה מתנת גבולין
שאם נתנו לכהן המשמר חוץ לירושלים ילא ואיל אשמו יעלה לירושלים להקריב: אדעתא דהכי. דלא מיהוי ליה כפרה: תיפוק לחולין. ולא
חיל למיתה: באשם רועה. עד שזימם ומכר ויפלו דמיו לקח המוצא עולה (ז) לשם ועורה לכהנים זה מדרש דרש יהודע הכהן בשקלים
(פ"י מ"ו) ובתמורה (דף גג). וכל זמן שהוא חס אין יוצא לחולין למכר לפיכך ירעה והוא מעגמו אין יכול להשתנות מחשם לעולה:

אין חולקים מנחות כנגד מנחות וקרבן כנגד קרבן מלכל בני אהרן
מהיה איש כלחוי [ויקרא ז] נפקא לן בקדושין (דף גג). ובמנחות פרק אלו
מנחות (דף עג). יורשין. הגר הן או מקבלי מתנות גבזה הן:
היינו האי דירפי. ירושה זאת נפלה להן והרי היא לפניהן שאילו

היה הגר קיים היה זה אומר לו הרי
שלך לפניך: רב זעירי בעי לה הכי
אפילו אם סמלי לומר מקבלי מתנות
הוה הא לא מבעיא לן דהא מפנה
יביב לכו רחמנא. והרי הן לפניהן:
כגון שנפלו לו. לכהן: קנו. יתומים
שקנו צהמות: כפיפסם כפיס.

כלומר נפלו להן צהמות צירושא עד
שלא חלקו: הלוקח. לקח עשרה
טלחים שלא נתעשרו מן השוק:
פסור. ובמסכת זבורות (ט) מפשט
טעמא: בכלל ופרט וכלל. לכל
קדשי בני ישראל לך נמוסי' למשמה
כלל זה יהיה לך מקדש הקדשים מן
האש פרט כל מתנה צפני עגמה
וכל תרומת קדשים חזר וכלל והדר
כתיב צרות מלח עולם הוא וגו' צנוק
הפרשה (במדבר יח): כל המקיימן
כאילו קיים. כל המורה כולה שניתנה
לדרוש בכלל ופרט וכלל וכאילו קיים
כל הקרבנות שנתנה בהן צרות מלח:
עשר במקדש. נאכל לפניו מן
הקלעים: ארבע צירושלים. כלל
העיר: ועשר בגבולים. צערי ארץ
ישראל: אשם ודאי. חמשה הן
גזילות מעילות שפחה חרופה פלוי.
ומתורע וחד חשיב להו: אשם טלוי.
כא על ספק כתב שלא נודע לו
שעבר ודאי צינא חטאת: וזבחי
שלמי צבור. ככשי עלרת שנקראו
שלמים כדכתיב (ויקרא כג) ושני כבשים
בני שנה (ד) וקדשי קדשים הן כדכתיב
(שם) קדש יהיו לה' לכהן וגאלילים לפניו
מן הקלעים: ולוג ששן של מזורע.
מה ששאר בלוג מליקה לכך כהן
של השמאלית נאכל לכהנים דתינא
במנחות (דף עג). וזבחים (דף מד):
לכל' קרבנס' לרבות לוג שמן של
מזורע דהוא נמי קרוי קרבן דכתיב (ט)
והקריב אותו לאשם זאת לוג השמן
וסמין ליה לקרא קמח נקדש
הקדשים חאלכלו ביקח קמח: מוסר
העומר. מנחת העומר נקמלח
ושיריה נאללים (ט) וכל המנחות קדשי
הקדשים הן כדכתיב לא (ט) (חאלכל עליו
חמץ) וגו': ושירי מנחות. כל מנחות
הנקמלות מנחת דבדה ומנחת חוטף
ומנחת סוטה: סכורה. צבור חס
נאלל ככל העיר. וכן הבכורים לריכין
חומה כדכתיב (דברים יב) וחללתם
שם לפני ה' אלהיכם וגו' ואמר מר
תרומת ידן [שם] אלו בכורים (מסות דף
ז). והמורס מוסרה. חזה ושוק
וארבע חלות מארבע מינים שבה
חלות ורקיקין חמץ ורצובה וכמבי

הגהות הגר"א

[א] נ"מ שגזל חמץ ועבר
פ"י:

הגהות מהר"ב

[א] חו"מ ד"ה למאי נ"מ
וכי דאי יורשין הוא אמאי
לא ילא. ע"ש מהרש"א
ויעי' מקוללת ור"ק:

(א) כ"ה זכו. (ב) כבודת טה:
[ו] י"א. (ג) חולין קלג:
[מוספתא מלה פ"ב].
(ד) מ"י ט"ז: ממונה ית.
כבודת טה. (ה) [דף קג].
(ו) [צ"ל נחמ"ס]. (ז) [צ"ל
כל]. (ח) [במדבר יח].
(ט) [ויקרא ז]. (י) [במדבר
טו]. (יא) פ"ח מלפני חמץ
מלקט וגו' רש"י. (ל) [דף
קלג].

(א) נ"מ אף גזל הגר אין
חולקין: (ב) שם שגזל חמץ
ועבר עליו הפסח וכו' ה"ל
דירתי דקא מורית להון
אברוחי ולי למת מקבלי:
(ג) שם יורשין הוא ואמר
מר: (ד) רש"י ד"ה וזבחי
וכי בני ישראל לזבח
שלמים וקדשי: (ה) ד"ה
מותר העומר. י"ב אכל
מותר עומר דחשיב פ"ח
דמלה משנה ג' דנפדה
וגאלל לכל אדם היינו
המורס מהשני שאין שלוקח
ומוליא ממנו עשירית איפה
דחלפת במנחות פרק ז'
ישמעאל במשנה: (ו) ד"ה
נאשם רועה וכו' עולה
בשר לשם ועורה:

[א] חו"מ ד"ה למאי נ"מ
וכי דאי יורשין הוא אמאי
לא ילא. ע"ש מהרש"א
ויעי' מקוללת ור"ק:

דמינה
של עולה חטאת ואשם. כדכתיב עור העולה אשר הקריב.
וצבורת הכהנים נמי מרבה עור חטאת ואשם (שם). ופירוק פטר חמור. שם (שם). וישרה אחוזה.
שקדים ולא נאלה ומכרה גזר לחצר והרי היא יוצאה בינן ומתחלקת לכהנים של אותו משמר שארע בו יוכל שאלמך יהיה השדה נצלוה בינך וגו' [לכן מהיה לחחוח (שם)]. וגזל הגר. האשם העושב לה' כפרת נשא וגול
הגר שנשכר לו לשקר ואח"כ הורה ללמך ממת הגר (שם).

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קיא

עין משפטי
גר מצוה

6) יבמות ק"ט: כחומר טה. קדושין ז. מ"ה. ט) פסחים נח: יומא לג: כחומר ק: כ"מ טה. [וכחסי קג:] מנחות מט. תמיד טה: א) ויגל צו פסול בין קודם זריקה בין לאחר זריקה הרי הוא כיואלו צו (ולכרעב"ה) [ולכרע"ה] כשהוא עם הנשר ויגל צו פסול קודם כ"ל העמק מחילופי גרסאות, ד) ג"ה ב"ג, ט) ויגין תוספות כחומר ק: ד"ה דלאמר תוספות וכחסי פט. ד"ה כל ומנחות מט. ד"ה מ"ל ופסחים נח: יומא לג. ד"ה העולה.

תורה אור השלם

1. ואם אין לאיש גאל להשיב האשם אליו האשם המושב לך לבקר מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו עליה.
2. במדבר ח כג אשר לעלת הבקר אשר לעלת התמיד תעשו את אלה:
3. והאש על המזבח תוקד בו לא תבדיל ובער עליה הבקר עצים בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים: ויקרא ו ה
4. ואת אשר תשא מן הקדש שלם ואת חמדתו יוסף עליו ונתן אתו לבקר והבית יכפר עליו באיל האשם ונסלח ויקרא ה טז

הגהות הב"ח
(6) גמ' כדריש לקס:

דמינח ניחא לה. להתקדש לראשון שהוא שלם על ספק זה שאם ימות תזקק לחיו: ען דו. גוף שנים. כלומר אשה בכל דהו ניחא לה: זה וזה בשלו זה וזה בשלו. ונהי נמי לרבנן דקנסו ליהויריב דקבול אשם מקמי כסף אלף לרבי יהודה מ"ט דקניס לידעיה: לדברי רבי יהודה. ואע"ג דקניס ליה לידעיה ה"מ היכא דאשם ראשון קיים דיכולין בני יהויריב להקריבו צעוד משמרתן קיימת ובהכשר אלף אש קדמו והקריבוהו בפסול דאשם הבא קודם הקרן פסול הוא כדמפורש בקמן יתאן אשם השני לידעיה: למאי חוי. דקמני זכו: כגון דנפק משמרתה. דהני ודהני ולא מצעו בני יהויריב את הכסף במשמרתם ולא בני ידעיה את האשם במשמרתם ואיטריין לאשמועינן דלא מימא טעמא דרבי יהודה דצדצעו בני יהויריב שיחזור צעוד משמרתן קיימת אלף היכא דלא מצעו ממלו לבני ידעיה: קמ"ל. דכיון דבני ידעיה נמי לא מצעו לאשם במשמרתן יחזור כסף אלף אשם ויקריבוהו בני יהויריב כשיחזור שנת משמרתם: האשם המושב [לה'] לנפן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו. כלומר לא קרב האיל עדיין: אלא מאשר יכפר קאמינא. דכתיב בשלשן עתיד מדלא כתיב אשר יכפר ומשמע דכשהשיב לנפן את האשם דהיינו קרן הכסף עדיין לא יכפר: מנין שאשם הביא מעילסו. גבי נהנה מן ההקדש קאמר: מעילסו. קרן דהקדש שמעל צו: באיל האשם ונסלח. משמע אין סליחה אלף בשניהם איל כממשעו האשם קרן כדליף לקמיה הקדש מהדיוט מה האשם דכתיב בגזול הגר קרן הוא כדאמר לעיל (דף קי.) אף אשם דכתיב בהקדש קרן הוא: באיל האשם. משמע באיל שהוא צא חונה לאשם שהוא קרן. אלמא קרן גרישא מיימי: אין החומש מעכב. את הכפרה:

הדרן עלך הגזול עצים

אמר רבא לעורו. תימה דהכא משמע אפילו בפסול קודם זריקה וגם כשהעור מחובר עדיין צבאר ונעשה צו פסול קודם שמיטה שהביא קודם הכסף שרי בהנאה וצוהים צברק עבול יוס (דף קד.) וסא אמר רבי דס מרצה על העור צפני עגמו פי' כשהוא מופשט וארעט פסול צבאר הדס מרצה על העור וכשהוא עם הצבאר (ג) ונוגד צו פסול קודם זריקה הרי הוא כיואלו צו אחר זריקה הורצה צבאר שעה אחת יפשיטו ועורו לכהניס אלמא כשהוא עם הצבאר ונפסל קודם זריקה יוצא לשריפה והכא ארעט צו פסול קודם שמיטה שהוכח קודם הכסף ואמאי לא יצא העור לשריפה: ת"ל העורה עורה ראשונה. פי' ראשונה שצפרשת פנתם וי' היכי דמלכד עולת הבקר גלי לך צהדיא דמלכד דצר הקודס לו קאמר הכי נמי מלכד איל הכפורים דצר הקודס לו קאמר ומימה דליף הכא מהעולה וצפרק כל התמיד (וכחסי דף פט.) וסא (ט) יליף ממלכד עולת הבקר לחודיה ו"ל דהתם נמי אהעולה קסמין ועוד יש מירין אחר ואין להאריך כאן (ס):

הדרן עלך הגזול עצים

וילמד הקדש מהדיוט והדיוט מהקדש. תימה אמאי איצטריך קרא לעיל גבי הדיוט שאשם הביא אשמו עד שלא הביא גזילו לא יצא יליף מהקדש ויש לומר דאי לא לאשכחן שהשוה הכתוב הדיוט להקדש להך מילתא לא הוה יליפין האי מהאי לענין שאר דברים אלף השמא לאשכחן שהשוה אותן דצמרייהו אט הביא אשמו מחילה לא יצא כמו כן יש להשוותם לענין שאר דברים:

הדרן עלך הגזול עצים

רב א ב מ"י פ"ח מה' גיולה ופריה הלכה ג' רב ג מ"י פ"ח מהלכות תמידין הלכה ג' רד ד מ"י פ"ח מה' מעלה ה' ה ונעי' כהשגות וכו' (ת): רה ה שס הל' ד סמנ' עשין י':

מוסף רש"י

טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו. משל הוא שהשם אומרת על בעל כל דהו. שהוא טוב לשבת עם שני גופים משנת אלמנה (קדושין טז.) וכע"ז כתובות (שה) טן דו. גופים שנים כל דהו בעל (בימות ק"ח) גופים שנים. בעל ואשתו, ואפילו אפי' לה אלף לזנות בעלמא (קדושין ג.) מנין שלא יהא דבר. נקטר במערכה משעברכה שחריס (פסחים טז.) קודם לתמיד של שחר. אלף יהא דני ימין על מערכה גדולה קודם לחברי התמיד (יומא ג.) תלמוד לומר וערך עליה העולה. נמר ובער עליה הכהן כתיב. דהוא קדור מערכה (פסחים טז.) העולה עולה ראשונה. מדלא כתיב וערך עליה עולה אלף העולה הכי קאמר וערך עליה מיד העולה השנייה מחלה האמורה מחלה לכל העולות, והיינו עולת תמיד דכתיב קרבנות (שם) העולה משמע העולה מהא ראשונה לכל הקרבנות ראשון כסדרי קרבנות והיא עולת הבקר, עגלאתר ואמרת להם זה האשה כי והיא יתירה קא דריש (כתובות קז.) וכע"ז וכו' (ת): הדרן עלך הגזול עצים

קודם לתמיד של שחר תלמוד לומר: וערך עליה העולה ואמר רבא העולה עולה ראשונה אמר ליה אנא ימאשר יכפר בו נפקא ליה ועדיין לא כפר: נתן לו את הקרן וכו': ת"ר מנין שאם הביא מעילתו ולא הביא אשמו אשמו ולא הביא מעילתו שלא יצא תלמוד לומר באיל האשם ונסלח לו ומנין שאם הביא אשמו עד שלא הביא מעילתו שלא יצא תלמוד לומר באיל האשם ונסלח לו יכול כשם שאיל ואשם מעכבים כך חומש מעכב תלמוד לומר באיל האשם ונסלח לו יאיל ואשם מעכבים בהקדש היואין חומש מעכב וילמד הקדש מהדיוט והדיוט מהקדש מהדיוט מה אשם דהתם קרן אף אשם דהכא קרן והדיוט מהקדש מה הקדש אין חומש מעכב אף הדיוט נמי אין חומש מעכב:

הדרן עלך הגזול עצים